

Sukkot: Spiritual Consciousness

5185 11 פולן פאן 2 יארן 83

1 קראי מילא 3-7 ר"ס

השמחה שצריכה להיות נחלת יהודים בכל ימות השנה, מקבלת ביטוי בולט ומודגש במיוחד בעתות החגים. הן זוהי תעודתם של החגים כמחזר בנוסח התפילה: "ותתן לנו ה' אלוהינו מועדים לשמחה, חגים חמנים לששון". חובת השמחה בגלים היא לא ענין רגשי בלבד, אלא חובה הלכתית טהורה וכנפס ב"שולחן ערוך" (תקט, סעיף ב): "חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד, הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו", ולהלן מופיע הפירוט ההלכתי כיצד תקיים חובת שמחה זו: אצל אנשים כראוי להם, אצל נשים בהתאם לטבען, ואצל הקטנים כמתבקש להם.

3 מציין המוסף 3-7 ע"פ שאירוע

2

מסופר, שתלמידיו של הגאון מוילנא זצ"ל שאלוהו: "ילמדנו רבינו, מהי המצוה הקשה ביותר בתורה?"

אולם בין כל המועדים רוויי השמחה, מקום מיוחד נתייחד לחג הסוכות שכל מהותו אומרת שמחה. בזמן שבית המקדש היה קיים נחוגה בו בכל ימי החג שמחת בית השואבה, שעליה העירו חז"ל שמי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו. אף בימינו אנו, שמפני חטאינו גלינו מארצנו ואין לנו מקדש וכהן לכפר, שמו המקדש של החג נשאר בתוקפו: "זמן שמחתנו". לאמור, אם בכל המועדים השמחה היא מצוה, הרי שבחג הסוכות היא חלק בלתי נפרד ממהותו של מועד זה.

השבת, למשל, אינה מצוה קשה. אמנם דיניה מרובים, אבל ההרגל הופכם לדבר שבשיגרה, ולהיפך — יום זה לישראל אורה ושמחה. מתנה טובה היא, מבית גניזו של הקדוש ברוך הוא¹. בחג הפסח, הזהירות ממשוה חמץ יכולה להחשב כקושי. ואולי אחת מן המצוות התדירות, כאהבת ה' ויראתו², ורשיותי ה' לנגדו תמיד³. אולי איסור הסחת הדעת מתפילין⁴. אולי מצות "ואהבת לרעך כמוך"⁵, "כמוך, בלי שום הפרש. כמוך, בלי חילוקים, בלי תחבולות ומוזמות. כמוך, ממש"⁶.

שורשים עמוקים לשמחה זו של חג הסוכות. התורה עצמה עיטרה אותה בעטרת השמחה. נאמר בתורה (ויקרא כג. מ) בהקשר לחג זה: "ושמחתם לפני ה' אלוהיכם שבעת ימים". שוב חזרת התורה ושונה זאת ב"משנה תורה" (דברים טו, יג-טו): "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים... ושמחת בחגך... והיית אך שמח". רש"י כתב כי המילים "ושמחת בחגך" יכולות להתפרש כאיחולים וברכות של התורה לאדם מישראל שהשמחה תשרה במעונו, ויכולות הן גם להתפרש כציווי הלכתי לקיים את מצות השמחה. אך בין כך ובין כך תמהים אנו: לשמחה מה זו עושה? מהו המיוחד שבסוכות שבו מובלטת השמחה יתר על כל שאר המועדים?

תשובתו של הגאון הפליאה אותם: "המצוה הקשה ביותר לקיום, אמר בפסקנות, היא: ושמחת בחגך, והיית אך שמח"⁸.

4 בתורה נאמר מהי הסיבה של מצות ישיבה בסוכה: "בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת. למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם" (ויקרא כג. מב-מג). נחלקו תנאים אילו סוכות היו לישראל במדבר: רבי אליעזר אומר ענני כבוד היו, ורבי עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם (תורת כהנים שם, סוכה דף יא ע"ב).

נדהמו התלמידים. הרי זוהי מצוה שמחה, נפלאה. אבל במבט שני הבינו, כמעט קשה היא. הרי זו חובה מדאורייתא לשמוח בלא הפסק שמונה ימים רצופים כמאתיים שעות, אחת עשרה וחצי אלף דקותו הילדים רבים, האשה מתרגלת החותנת בדרך, הלולב נפסל, האיכל התקרר, תקר ברכב, חשבון החשמל הגיע

3 חג הסוכות הגיע, זמן שמחתנו. וישראל מחבבין את המצוות, ורוכשים את ארבעת המינים בכסף מלא, כאזהרת הוזהר הקדוש¹⁴ לקנות כל מצוה "באגד שלים", להראות חביבותה ולהתקשר בה. וידוע, שבבוא סוחר אתרוגים לפני האר"י הקדוש זצ"ל היה פותח לפניו את ארנקו ואמר לו: "טול כמה שתראה!" כי חביבה המצוה ויקרה מכל הון שבעולם!

5 "למען ידעו דרתיכם" — משוטו כדברי האומרים במסכת סוכה: סוכות ממש. וזה טעמו של דבר: חג הסוכות תעשה לך באספק מנוגך ומיקבך, באספק את תבואות הארץ ובתיכם מלאים כל טוב דגן, תירוש ויצהר. למען תזכור כי בסוכת הושבתי את בני ישראל במדבר ארבעים שנה בלא ישוב ובלא נחלה, ופתחן כך תתנו הוראה למי שנתן לכם נחלה ובתיכם מלאים כל טוב. ואל תאמרו בלבבכם יבחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה... ולכן יוצאים מבתיכם מלאים כל טוב בזמן אסיפה, ויושבין בסוכות לזכרון שלא היה להם נחלה במדבר ולא בתים לשבת. ומפני הטעם הזה קבע הקב"ה את חג הסוכות בזמן אסיפת גורן ויקב, לבלתי רום לבכם על בתיכם המלאים כל טוב, פן יאמרו ידני עשו לנו את החיל הזה.

ואכן, אנשים טורחים במצות ארבעה מינים, הולכים לשוק ובוחרים, ומשלים במיטב כספם, ומראים למורה הוראה, אשריכם ישראל. ראויה המצוה לכל זה, ויותר! אבל יש בסוכות עוד מצוה מדאורייתא. כמה יש להקריב גם עבודה, זמן ואף כסף וזו מצוה עשה של: "ושמחת בחגך"¹⁵ ופעמים רבות בשביל איחוד של רגע, כבר מתעצבנים. בשביל כלי בפרוטה שנשבר, כבר גוערים. ומה על המצוה, האין היא ראויה שנשפוג עבודה שיבוש זמנים וזקנים פשוטים? הבה נחליט: יקרה מה שיקרה, ושיקרה רק טוב, דבר לא יצליח להעכיר את מצב רוחנו, למנוע את שמחתנו החג הזה!

6 דברים אלו מאירים את חג הסוכות באור יקרות. חג הסוכות נקבע בעונת שיא השפע החקלאי. זהו הזמן בו מתמלא הבית בכל טוב, אסמי התבואה גרושים בר, ודיקבים שופעים יין. בעונת שפע זו, סכנה רוחנית אורבת לפתחו של האדם. אפשר שבשעה כזו, יסבור בליבו כי כוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה. הוא זה שהשכיל לחרש את אדמתו בעונה המתאימה, הוא זה שלא התעצל ויגע בעשר אצבעותיו, ועכשיו עמלו הוא שהניב פירות לתפארת.

7 כדי להגן על האדם מסכנה מוחשית זו ציוותה התורה לנטוש את הבית למשך שבעת ימים ולעבור להתגורר בסוכה שגגה מסוכך בצורה רופפת עד שיתן להביט מתוכה בכוכבים, הגשמים עשויים לחדור לתוכה (עיין "שולחן ערוך" תל"א, סעיף א). בתקופה בה רוצה אדם ליהנות ממיטב יבולו ולהתבצר בביתו — מבצרו, קוראת לו התורה לעקר לדירת עראי, חסרת כל תנאים המאפיינים דירת קבע. מעשה קיצוני זה של נטישת הדירה הנאה והקבעה, המעבר לסוכה חסרת נוחיות, חוץ כדי היזכרות בעובדה ההיסטורית כי היו זמנים שעמנו היה חסר כל תנאי דיור מינימליים, הינו תרופת חיסוק מעולה מפני כל אפשרות של גאווה המביאה האלאה עצמית ולישיכת האלוקים. הידיעה שלא כל הנמצא ברשותך בשפע כיום, אמנם מצוי היה בידך תמיד, למרות כל כשרונותיך ועוצם ידך, מלמדת כי גם מה שבידך לא מכוחך בא לך אלא משום שיהי' אלוהיך הוא הנותן לך כח לעשות חילי (דברים ח, יח). לפיכך צוותה התורה לקיים את מצות הסוכה ולהצמיד אל העשייה את זכר

7 מצב זה של עושר ושובע עלול להוביל לתחושת שחרון וגאווה עצמית המנוגדים בתכלית לרוחה של התורה. העושר הכלכלי, אם לא יטופל כראוי, עלול להעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו. בדרך מליצה היו הדרשנים דורשים את התפילה (תענית כב, ג): "שלא יהיו בתיכם קבריהם". כי יש מי שבינו ורכושו הופכים להיות לו לקבר רוחני ולהתמוטטות בטחונו בהקב"ה.

Our sages define the essence of the holiday as, "Leave your permanent dwelling, and sit in a temporary dwelling (*sukkah*)..."⁷⁸ The Tur explains that *Sukkot* is the time of harvest, when people reap the fruits of their labor. With the granaries full of wheat and other crops, a person feels strong, powerful, and wealthy. This type of test is spoken of in the verse: "Yeshurun became fat and kicked."⁷⁹ Even an upright person runs the risk of becoming filled with pride at the thought of his own success. If he's not careful, he can imagine himself to be a self-made man who doesn't need Hashem anymore. The granaries are full because he's a smart businessman. He knows how to wheel and deal, he knows when to raise prices and when to lower them, and whatever he has achieved is due to his own talents. The Torah comes along and tells us, "Leave your permanent dwelling." It is not yours to begin with. Your home and everything you have is a gift from Hashem. There are people who are smarter than you, better businessmen than you, stronger than you, better looking than you, and they have nothing to eat. Moreover, there are people who are not as smart as you and far less talented, and yet they're multi-millionaires.

King David states it clearly: Hashem "raises the poor from the dust and lifts the needy from the garbage dumps."⁸⁰ It's no problem for Him. He can lift someone from the gutter and make him into a huge success, or topple a man from the pinnacle of power. We have to know that everything we achieve is from Hashem. How does the Torah want us to come to this realization? By leaving our homes for the *sukkah*. In our home, we feel secure. A *sukkah*, no matter how beautiful and comfortable we make it, is obviously a temporary residence. This is to stress the point that the world we live in is also only a temporary residence. We are just passing through on our way to the next world. It doesn't pay to feel too established in this world or to be too involved in worldly matters.

14 קראי אלהי

הבנת משמעותה של מצות סוכה היא המפרשת את גורם השמחה שבסוכות.
 חג זה בו פורש היהודי מדירתו ומקנייניו החומריים ועובר לשהות בסוכה שסימלה ענוה ופשטות, הוא זמן שמחתו האמיתית.
 הייתכן? הן לא ניתן, לכאורה, לשמוח בעת בה חסרים לאדם תנאים אלמנטריים לשלוח, מפני שאינו מצוי בדירתו הקבועה.
 אכן היא הנותנת! שמחה ארצית קשורה בהכרח בתנאים חומריים מינימליים. אולם השמחה שבה אנו דנים שונה ממנה לחלוטין. זוהי שמחת הנפש המשוחררת מתלות בחומר. זניחת הדריה והנכסים לתקופת מה, מסוגלת להוליך לתחושה פנימית של התעלות מעל לקניינים חומריים, ומכאן נכנס האדם להיכל שמחה של אמת. השמחה על נכסים שהעטברו ועל ממון שהושג, לעולם אינה מושלמת, תמיד מתלווה אליהם העצב על מה שעדיין חסר. "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, יש לו מאתיים, רוצה לעשותם ארבע מאות" (עין קהלת רבה א, יג). אם גם לעיתים חש העשיר בשמחה בשל רוב קנינו, אין זאת אלא לפרקי זמן קצרים ביותר, כאשר השעות והימים שיבואו בעקבותיהם שוב יימלאו תחושת חסר ועצב.

להיות שמח באמת ניתן רק כאשר נחון האדם בתחושת סיפוק והסתפקות במה שבידו. רק כאשר האדם מסוגל לעצור את המרוץ המטורף אחר נכסים וממון, מסוגל הוא להיות מאושר ושמח באמת. הנסיון מלמדנו כי מותרות אינן מירשם להשגת שמחה, אדרבה, זהו מירשם ברוך ומנסה לתחושת צמאון שאינה מאפשרת לשמוח כדבעי. רק מי שיכול לעצור בעד השאיפה לרכושנות ולמותרות ולשמוח בחלקו, עטרת השמחה הולמתו.
 זאת ועוד, ההסתפקות במועט חומרי מפנה מקום לצמאון רוחני מעין זה שעליו אמר רד"ק המלך (תהלים מב, א): "צמא נפשי לאלוקים", והצמא לקרבת השכינה, השמחה במעונו תדיר.
 נמצא כי אכן ראוי חג הסוכות לתואר "זמן שמחתנו" באשר במועד זה, בסיועה של מצות הסוכה, מסוגל היהודי להגיע לשמחת נפש פנימית.

ומבאר הרמב"ן (בפירושו על התורה שם) שלפי האומר שהיו ענני הכבוד, מוכן היטב מדוע צריך לציין דבר זה בכל שנה ושנה ולהודיע זאת לדורות עולם, כדי שידעו את כל מעשי ה' הגדול אשר עשה עמם להפליא, ששיכן אותם בענני כבוד כמו בתוך סוכה כדי להגן עליהם, אולם לפי האומר שהיו סוכות ממש, שבני ישראל בנו לעצמם סוכות בהיותם במדבר, מדוע צריך לציין זאת, והרי אין בכך שום נס ופלא של הקב"ה, ואת מה מציינים. ומסביר הרמב"ן, שהזכרון הוא כדי שיוזכרו וידעו שהיו במדבר ולא באו בבית ובעיר מושב במשך ארבעים שנה, והשם היה עמם ולא חסרו דבר.

מתבאר מתוך דברי הרמב"ן, שמצות סוכה נועדה להעיר ולהאיר את עיני האדם על חסדי ה' הסוככים אותו ואופפים אותו תדיר בכל עת ובכל שעה על כל צעד ושעל, כפי שבא לידי ביטוי בסוכות שבנו בני ישראל לעצמם במדבר, והתגוררו שם במשך ארבעים שנה ולא חסרו דבר.

אך נשאלת השאלה, הרי חסד ה' מלאה הארץ, וכל הבריאה כולה בכל מקום שהוא, מלאה חסד ה', וכל קיום הבריאה והנבראים הוא על ידי שלוש עשרה מידות של רחמים, וכל סוד הבריאה נובע ממידת החסד, כפי שכתוב "כי אמרתי עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג), כי היות שחוק הטוב להיטיב, לכן רצה הק-ל הטוב לברוא את הבריאה שיהיה מקום שאפשר להעניק שם את כל טובו לבריותיו (רמח"ל במאמר דרך עץ החיים).

ומכיוון שכן, מדוע צריך לציין במיוחד את החסדים שעשה הקב"ה עם דור המדבר, שלא חסרו דבר בהיותם במדבר, והרי חסדי ה' ממלאים את הבריאה כולה כל הזמן, ואין מציינים ומדגישים את זה במיוחד, ומדוע את החסד שהיה במדבר מדגישים ומציינים.

אלא אדרבה, היא הנותנת, היות שהבריאה כולה מלאה חסדי ה', האדם מטבעו מתרגל לזה ואינו מרגיש בהם, היות שהחסדים הם תמידיים ואינם פוסקים אף לרגע קט. אנשים מתרגלים וחושבים שהם דברים טבעיים והכרחיים, וממילא אינם שמים לב ואינם מתבוננים לראות בזה את טובת ה' ולהכיר טובה על כך.

לכן באה מצות סוכה להוציא את האדם מן השגרה ולהזכיר לו שכל קיומו בעולם וסוד קיום האומה הישראלית כאומה, וכל יחיד ויחיד בפני עצמו, הם אך ורק על ידי חסדי ה'. מצות סוכה פוקחת עיני עוורים לראות בצורה ישירה ונכונה את מצב האדם לאמיתו.

זו הסיבה של השמחה היתרה שיש בחג הסוכות. השמחה שבכל החגים היא על הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו, אבל בחג הסוכות מציינים את העובדה שבני ישראל היו במדבר במשך ארבעים שנה ולא חסרו דבר, ודבר זה מאיר את עיני האדם להבין ולהשכיל שכל מציאותו התמידית, מלאה חסדי ה' על כל צעד ושעל. ועל כך באה השמחה היתרה, על העובדה שאנחנו שרויים כל הזמן בחסדי השם.

ושונה מכל החגים, שהשמחה בהם היא רק על הניסים שנעשו באותו זמן לאבותינו, ולא על דבר תמידי שיש בכל עת, ולכן יש בהם מצות שמחה גרידא, אבל חג הסוכות המבטא את חסד השם בכל עת ובכל שעה - יש בו שמחה יתירה.

אלום חג הסוכות נועד להזכיר את חסדי השם שעשה הקב"ה לבני ישראל במדבר, אמנם החסד הזה נעשה לבני ישראל, אבל החג נועד להזכיר ולעורר להתבונן בחסדי השם המקיפים את האדם בכל עת ובכל שעה. וכמו כן, הרי כאמור לעיל, החג מכונה חג האסיף שבא לציין את זמן האסיף של התבואה שבשדות, ולזכור בכך את חסדי השם הממלאים את העולם וחופפים את האדם בכל עת חמון.

ודבר זה אינו שייך רק לאומה הישראלית, אלא לכלל האנשים שבעולם. כולם זקוקים להתבוננות זו, ולהחזיר בעצמם את הידיעה הנכונה, שכל מה שיש לו לאדם, הרי זה בא מידו הפתוחה והרחבה של הקב"ה, ולשרש את מחשבת הגאווה של 'בוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', שאדם לא יחשוב שבכחו

הצליח להשיג את הכל. חג הסוכות מלמד את כל בני האדם דעת שהכל מגיע מידו הפתוחה יתברך.

לכן גם אומות העולם שייכים לחג הזה, אמנם הם לא קיבלו את התורה ופטורים מלחוג את הרגלים, אבל חג הסוכות שייך לכלל האנושות ולא רק לבני ישראל, כיון שבא לציין את חסדי ה' - "חסד ה' מלאה הארץ" (תהלים לג, ה).

ומפני כך מצות סוכה מכונה בתואר מצווה קלה, שהיא קלה מבחינה רעיונית* לאומות העולם לקיימה, כי היא מתאימה להם ואינם מתנגדים לה.

כשיבואו אומות העולם וירצו לקיים מצוות כדי לקבל שכר, אי אפשר לתת להם לקיים את מצוות התורה כי זה לא שייך להם, שאין להם חלק ונחלה בזה, ואף נפשם מנוגדת אליהם, ורק מצות סוכה היא מצווה קלה להם ולנפשם לקיימם, כי זה בא להורות על חסדי השם שחופפים את כל בני האדם כולם.

לכן יתן להם הקב"ה את מצות סוכה כדי לקיימה ולקבל שכר, וכשהם יבעטו בסוכה, בכך הם יוכיחו שלא החדירו לעצמם את מטרת המצווה ואינם חפצים להכיר בחסדיו יתברך, על כן הם יאבדו את האפשרות לקבל שכר מהקב"ה.

19

"אם בחץ ה' את צואת בנות ציון" (ישעיה ד, ד). אחרי החביבות המופלאה שזכינו לה בראש השנה, הקב"ה הכניסנו כביכול לאימבטיה - לעשיית. במשך עשרה ימים הקב"ה שיפסף וקירצף מעלינו את כל הזוהמה שדבקה בנשמותינו, עד שיצאנו נקיים. "אשריכם ישראל לפני אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, ואמר 'מקוה ישראל ה'" (יומא פה ע"ב) - הקב"ה בכבודו ובעצמו מטהרנו!

20

אך לי יש כוונה אחרת. בשו"ע מובא שבאמירת "ה' הוא האלקים" האדם כביכול מלווה את הקב"ה לכסא הכבוד דרך שבעת הרקיעים. כאן יש לנו לומר לקב"ה: "רבש"ע, איננו מסכימים כלל שתעזבנו! אנא, הישאר כאן עמנו!" כביכול, לא להניח לו ללכת! זוהי לדעתי הכוונה הטובה ביותר.

זו גם הכוונה של השמחה והריקוד עם הספר-תורה בשמחת תורה: ספר תורה הנו כביכול קודשא בריך הוא. בשמחת תורה תופסים אנו אותו ומחבקים אותו בעז. כביכול מתחננים אליו שתמיד יישאר עמנו ולא יעזבנו לעולם!

ומה הקב"ה עונה על מילים אלו? "אם אכן תבנה לי סוכה ותיצור בתוך ביתך את האוירה המתאימה, כמו זו שהייתה בסוכתך בהיותך בחברת האבות הקדושים - מוכן אני להישאר אתך". אם יצור אדם את התנאים המתאימים לחיים עם הרבש"ע, תמיד יישאר יחד. הרבש"ע לא יעזבהו!

21

כשמגיע חג הסוכות, הקב"ה מכניס אותנו, כביכול, לביתו - לסוכה. צורת חיים כזו - בצלו של הקב"ה, ולא עוד אלא בחברת שכנים טובים - האושפיון, האבות הקדושים, כונה בתוכנו מצב של חיים אמיתיים עם בורא העולם. זוהי עיקר המטרה של חג הסוכות.

העבודה המוטלת עלינו בהיותנו בתוך הסוכה היא השמחה! אל השמחה ניתן להגיע אך ורק מתוך הכרה פנימית שרק אוירה זו שבתוך הסוכה היא האוירה הנעימה לנו. זו החברה המתאימה לנו והמוצאת חן בעינינו. עבורנו חיים עם קודשא בריך הוא מהווים אושר שאין כמוהו.

ויש לבאר הדבר ע"פ דברי הגר"א בפירושו לשיר השירים עה"פ (פרק א, ד) הביאני המלך חדרי נגילה ושמחה בך שמבאר כונת הפסוק על היקף ענני כבוד ו"נשמחה בך" מוסב על השמחה של חג הסוכות. וע"פ בסוף דבריו בזה"ל ובזה יתורץ מה שהקשו למה אנחנו עושים סכות בתשרי כיון שהוא נגד היקף ענני הכבוד היה ראוי לעשות בניסן כי בניסן היה תחילת היקף עננים. אבל נראה לפי שכשעשו את העגל נסתלקו העננים ואז לא חזרו עד שהתחילו לעשות המשכן ומשה ירד ביוה"כ ובמחרת יו"כ ויקהל משה וצוה על מלאכת המשכן וזה היה ביי"א תשרי וכתב והעם הביאו עוד נדבה בבקר בבקר ב' ימים הרי י"ג בתשרי ובי"ד בתשרי וטלו כל חכם לב ממשה את הזהב במנין ומשקל ובט"ו התחילו לעשות ואז חזרו ענני כבוד ולכן אנו עושים סכות בט"ו בתשרי, עכ"ל.

הרי חידוש גדול חידש לנו הגר"א ז"ל כי מה שעושים סוכה זכר לענני הכבוד אינו סתם זכר על החסד של העננים שהקיפו אותנו במדבר אלא הוא זכר לאותה שמחה שהייתה לנו כאשר אחרי התשובה והתפילה מחל השי"ת לישראל על חטאם שחטאו בעגל והראה זאת להם ע"י שהחזיר ענני הכבוד להקיפם כבתחילה. ומובן כי היה זה זמן שמחה גדולה לישראל במדבר בימים ההם, ומאז ועד עתה זמן שמחה זו חוזר חלילה ומיד אחרי היום שבו הושמעו ישראל בפעם הראשונה סלחתי, ואשר הוקבע לדורות לזמן של סליחה מחילה וכפרה, יוצאים ישראל וחוגגים אותה שמחה שהייתה להם אז - השמחה במחילת עונות.

17

הרי ברור מזה כי לא היו העננים סימן לסליחת עונם גרידא כי לזה לא היו צריכים רא"י אחרי ששמעו ממשה רבינו מפורש מפי הגבורה כי אמר ה' סלחתי, אלא חזרת העננים היה לאות לכל עדת ישראל על שהגיעו להפק רצון מה' ושהוא חפץ בם, והשמחה ששמחו אז היתה שמחה שלמה על שהזמין להם השי"ת מצוה זו אשר זאת היתה כל תאוותם שעי"י הסליחה יזכו שיקבל ה' עבודתם. וזהו זמן שמחתנו דהיינו בפעם הראשונה אחרי חטא ועון ותשובה וכפרה זכו להגיע שוב לתכלית השלמות להיות מזומנים למצות בעיני ה'.

ועל פי דרכנו הנ"ל בביאור אבינו מלכנו כתבנו בספר זכויות שכל הנצחיות שלנו תלוי בזה שנהיה כתובים בספר להרבה הזדמנויות של זכויות יובן כי לזאת התאוה ישראל בעת ההיא, וכשחזרו העננים מיד אחרי נדבת המשכן והתחלת המלאכה היה בזה כמו כרוז מן השמים שכן הצליחו ליכתב בספר זכויות - ועל זה שמחו!

18

ולפי"ז שפיר קרין לחג הסוכות זמן שמחתנו כי אותו זמן שמחה שהיה לישראל כשחזרו להם ענני הכבוד הוא החוזר אלינו בכל שנה ושנה, שאחרי ימים הנוראים אשר בהם אנו מפחדים שלא נאבד ח"ו הזכות לעשות מצות ומבקשים מאת השי"ת אבינו מלכנו כתבנו בספר זכויות ואחרי יום סליחה ומחילה של יוה"כ נותן לנו השי"ת הזדמנות להכין עצמנו לכמה מצות המקרבות אותנו אליו כמו סוכה וארבע מינים, ואם נחבב אותם להדר בהם כפי יכלתינו אז נזכה לקימם כראוי. וכשזוכים לכל זה שוב אנו שמחים באותה שמחה ששמחו ישראל במדבר וכמו אז כן עתה ממש מרגישים אנחנו בזה כי מה שזכינו לקיים מצות חביבות אלו הוא סימן מן השמים כי לא רק נסלח עווננו אלא זכינו להפק רצון מהשם ושנתקבלה תפילתינו להיות נכתבים בספר זכויות לשנה זו - וזהו זמן שמחתנו.

22a

ומה עושים בתוך הסוכה? שמחים! כביכול אומרים אנו לפני הרבש"ע: "זוהי החברה האהובה עלינו. זוהי החברה שמתאימה לנו".

זהו עניינה של הסוכה: לבנות את מציאות החיים ע"י שמחה. לשם כך ניתנת לנו סייעתא דשמיא עצומה. בזמן זה של שמחה מצד אחד ניתנת לנו

22b

בחג הסוכות - "זמן שמחתנו" - כאשר נוטלים אנו את הלולב, נוצרת אצל הקב"ה כביכול יתיחה של אהבה, אשר מכוחה מושפעת עלינו ברגעים אלו סייעתא דשמיא עצומה שעל ידה ניתן לנצח במלחמות הקשות ביותר, מלחמות אשר במשך כל השנה נדרשים מאמצים אדירים כדי לנצח בהן, וגם כך לא תמיד מצליחים. אבל בסוכות זוכים אנו לסייעתא דשמיא. איך? ע"י שמחה. ע"י שידועים אנו שיש לנו בורא עולם שאוהב אותנו ומבקש מאתנו "תנה בני לכך ליי".

"ושמחתם לפני ה' אלקיכם". כי רק הוא זה שמחבב את הלולב שלנו, ואת כל המצוות שאנו מקיימים, ומתוך כך מעניק לנו תמיד בכל עת סייעתא דשמיא מופלאה, ובפרט בימים אלו.

Trust in Hashem does not mean that we believe that our wishes will be immediately fulfilled. The primary point of belief is that Hashem directs the world and has absolute control over everything. Bitachon—trust in the Almighty—is the only key to a truly stress-free existence, to real peace of mind. One who trusts in Hashem is always happy (Chovos Ha'levavos, Shaar Ha'bitachon).

The man of faith recognizes that the Almighty is One, and the whole world is an expression of His will. Hashem animates all of creation—every muscle, neural impulse, and atom—at every millisecond. Many people believe that if they relax their vigilance, their world will spin out of control. Contentment is accepting Hashem's control over the workings of the universe and our own human limitations. Everything we have—our health, our positions, our financial status, our friends, and our environment—are all carefully calibrated by Hashem in our best interest.

27 The only way to have a truly happy heart is to "cast your burden on Hashem, and He will sustain you" (Tehillim 55:23). This means allowing Hashem to bear those burdens which are too heavy to carry alone on life's path (Rabbi S. R. Hirsch). He who does not trust in Hashem will have to try many things in order to sustain himself, because he is unsure of what will bring him success. Hashem will show the way to whoever trusts in Him. (Malbim, Tehillim 37:5)

28 **T**o be happy within ourselves is fairly easy. The trouble is that we want to be happier than the other person. That's much more difficult, for we always think the other person is happier than he really is.

Many are unhappy because their happiness is dependent on comparing their success to others. They alone can be successful! They treat life as though it was a competitive game—and they must be the clear winners.

To deal with this source of unhappiness, we need to change our perceptions and character traits. Constantly looking over your shoulder to see if anyone is catching up with you is depressing. Comparisons are counterproductive and demoralizing. Focus on improving yourself, not on comparing yourself to others.

We need to connect to our joyful inner core. This can be accomplished by mastering the ability to overlook defects and blemishes and injecting that joy into our outlook. It is up to us to internalize that we are unique personalities with unique goals to accomplish.

29 How will our children learn to be happy with what they can afford as adults, if we buy them everything they want in their formative years? What unwanted lesson will they learn when they see us purchasing all the latest, state-of-the-art gadgets? Growing up in an environment of self-indulgence, how will they learn that happiness is acquired from within, and not with a credit card?

30 חשבון מדויק הוא גם הרצה תמיד בטובתו, הדאגה והעצב הם ממנו והלאה. האדם השלם בבטחונו בה' חש עצמו מוגן ובטוח, כפי שרוד המלך מעיד על עצמו (תהלים קלא, ב): "בגמול עליו אמו, בגמול עליו נפשי". כדרך שילד קטן האוחז בידו של האב הגדול אינו חושש מכלום, בידעו שהאב לבטח יעשה הכל להגנתו ולבטחונו, כך חש המאמין (תהלים כג, ד): "גם כי אלך בניגא צלמוות, לא אירא רע", וזאת משום ש"כי אתה עימדני" וזה המירשם לשמחה ולאורש.

יסוד מהותה של מצוות הסוכה, הוא נטישת הבית הקבוע והמעבר לדירת העראי של הסוכה. הלכה למעשה לימדו חז"ל (סוכה ב, א) שהסוכה צריכה להיות בעלת אופי עראי ולא קבוע, באשר "אמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי".

הסמליות שבענין זה ברורה למדי. קנייני הקבע עשויים להקנות לאדם תחושת בטחון מוזיפת, כאילו הוא בטוח ומוגן מכל עבר, ותחושה זו מהווה ניגוד מוחלט לבטחון בקב"ה.

אנשים קצרי רעת עלולים להשלוח עצמם כאילו גורלם מסור בידיהם. כביכול הם אינם צריכים לבטוח באלוקים, באשר העוצמה שבידיהם עשויה להגן עליהם בכל מצב. לידם, רק חסרי משענת כלכלית, ברוב דאגתם לעתיד, זקוקים לבטוח בקב"ה, אולם "איתני ארץ" כמותם שההצלחה האירה להם פנים, אינם חייבים להתאזר בבטחון, שהרי ממילא הם בטוחים ומוגנים מכל עבר.

ייתכן שתמונה מעין זו תיראה קיצונית מדי, משום שאנשים יאמרו, וכצדק, שרק חסרי רעת לחלוטין עשויים לסבור שהם יכולים להושיע את עצמם, אולם אם נתבונן במציאות שסביבנו ניווכח לדעת שהיא לא לגמרי תלושה מן המציאות. אמנם רוממות הבטחון בפיהם ובגרונם של רבים, אולם לא תמיד בטחונם הוא מלא ואמיתי. פעמים שאדם כל כך בטוח בעצמו עד שמידת בטחונו בה' היא רק "ליתר בטחון", וכמובן שזה אינו בטחון של אמת.

24 אכן משעה שאדם זוכה לדבוק באמת בבטחון בה', בטחון זה גורר בעקבותיו תחושת שמחה פנימית. בעל "חובות הלבבות" (בסיים הקדמתו לשער הבטחון) כותב כי השמחה מצויה רק בחלקו של הבוטח בה'. רק בעל הבטחון מכיר בכך שגם אם קורה לו משהו בניגוד לרצונו ולציפיותו, אין זו סיבה לאבדן השמחה, באשר הוא יודע שקיבל זאת מהאב שבשמים, העושה זאת עבורו ולטובתו, גם אם במבט שטחי זה אינו נראה כך.

המציאות אכן מאשרת בעליל קביעה זו, אין לך אומלל בעולם כמי שחש שאין לו משענת מוצקה שיוכל להישען עליה. מה מסכן האדם הרואה עצמו מטולטל בידי גורל עיוור סתם כך, ללא תכלית וללא מטרה. תחושת תיסכולו של זה עגומה ואיומה, משום שאינו יכול אפילו לנסות לשפר את מצבו, ואין כל טעם שישאל "למה".

25 לא פחות ממנו חמור מצבו של מי שסבור לפי תומו (או שלא לתומו) כי מצבו איתן באשר הוא נסמך על משענת בריאה, והנה בבת אחת זו קורסת לעיניו ללא תקנה. [תזכורת איומה בענין זה קיבלה האנושות בתקופה האחרונה. אנשים בטוחים היו שישנם מעוזים שהם בטוחים לנצח. מרוב גאווה או רוח שטות הם סברו שאולי ניתן פה ושם לפגוע בהם בפרט זה או אחר, אולם עוצמה כלכלית, בטחונית, טכנולוגית וכי' כשלהם לא ניתן לערער. והנה באה המציאות וטפחה על פניהם בצורה בוטה כל כך].

רק הבוטח בה' הוא המסוגל לשמוח ולהיות שרי בשלוה פנימית. בידוע שעתידי מסור בלעדית בידי הבורא הכל-יכול, שהוא המנהל את ענייניו לפי

30 חשבון מדויק הוא גם הרצה תמיד בטובתו, הדאגה והעצב הם ממנו והלאה. האדם השלם בבטחונו בה' חש עצמו מוגן ובטוח, כפי שרוד המלך מעיד על עצמו (תהלים קלא, ב): "בגמול עליו אמו, בגמול עליו נפשי". כדרך שילד קטן האוחז בידו של האב הגדול אינו חושש מכלום, בידעו שהאב לבטח יעשה הכל להגנתו ולבטחונו, כך חש המאמין (תהלים כג, ד): "גם כי אלך בניגא צלמוות, לא אירא רע", וזאת משום ש"כי אתה עימדני" וזה המירשם לשמחה ולאורש.

31 משעה שהאדם חדל להאמין ולבטוח בעוצמתו ובקנייניו, והוא מתאזר בבטחון של אמת, הוא מתמלא בשמחה אין קץ, ולפיכך קרוי חג הסוכות בשם "זמן שמחתנו". כדברי ה"שפת אמת" (לסוכות, תרמ"ה):

מצוות הסוכה הוא מירת הבטחון בה' יתברך, כמו שכתבו רבותינו ז"ל: "צא מדירת קבע", שלא לבטוח בעושר ובנכסים, רק לבטוח בה', ולכן הוא "זמן שמחתנו". כי אין שמחה כשמחת הבוטח בה' באמת, כמו שמבאר בספר "חובות הלבבות"...

ה"שפת אמת" מוסיף כי לא במקרה נקבע מועד זה "בזמן האסיף". דוקא בתקופה שבה האדם אוסף הביתה את פירות יבולו, והוא עלול להיתקף בשכרון של גאווה על עושרו, נתן לנו הקב"ה את מצוות הסוכה להזכיר לאדם שלא ישליך יתבו על חילו ועל תבואותיו, אלא יבטח כליל על קונו, (וראה

32

באדם

What about the person inside the *sukkah*? It's not enough to have the right approach; a person must work on himself and strive to improve. The mitzvot, done with love for Hashem and great joy, point him in the right direction. On Sukkot, we are told to take four species: the etrog (citron), lulav (palm branch), hadassim (myrtle leaves) and aravot (willow branches). Our sages say the etrog resembles the heart; the lulav, the spine (and, according to the kabbalists, the brit kodesh); the hadassim, the eyes; and the aravot, the lips.

On the first day of the holiday, new ledgers are opened for us. On their blank pages, any new sins and transgressions we commit will be written. To keep a clean slate, we need a guaranteed way to make sure we don't stumble. The four species tell us: Take charge of your heart, and control your eyes, your lips, and your sanctity. Walk straight, like the lulav, and don't be crooked. If you take these things in hand on the first day of the holiday, you are going

to be the boss. You'll be in charge of yourself and in charge of your life. Everything will be under control, if you take control from the beginning. Why? Because "sin crouches at the door."⁸⁴ The evil inclination lurks at the threshold, waiting to trip us up right at the beginning. He knows that if he can gain control at the outset, he'll be the boss. However, if we take charge from the beginning, we will be in charge forever. That's why the *Zohar* comments on the commandment, "Take for yourselves on the first day...."⁸⁵ Make sure to take hold of your heart and take charge of your eyes on the very first day. Know what is permitted to you and what your desire should be for. Your heart should be full of desire for greatness in Torah and serving Hashem.

34 Take for yourselves... myrtle leaves.... Watch your eyes. Watch where you look.

Take for yourselves... willow branches.... Watch what you say and what you eat. If a person wants to succeed in Torah study, he must first be careful about what he eats and, even more so, what he says.⁸⁶ Rabbi Shimon bar Yohai said, "If it were up to me, I would say a person should have two mouths, one for mundane tasks like talking about business, eating and drinking, and another mouth especially for words of Torah and prayer."⁸⁷ Hashem gave us only one mouth, however, because He wants us to learn to control ourselves.

Take for yourselves... a palm branch.... If you're spineless, you have no character. If you're honest and ethical, you are considered to have a strong backbone.

39 אכן בענין מציאת המקום הפנימי של האדם בישראל ישנה נקודה עמוקה נוספת שיש להרחיב בה.

כל יצור המנותק ממקומו הטבעי מאבד את שמחתו ושלמות נפשו. הסתכלו בתינוק, מקומו הטבעי הרי הוא בחיק אמו אוהבתו, והיה אם ינותק מהאם, געגועיו לא ייפסקו וחוסר הנחתו שלו תתבטא לעתים בבכיות ובעקבות. כך גם קורה עם אנשים מבוגרים. משעה שהם מנותקים מסביבתם הטבעית והם נעים ונדים, הם חסרי מנוחה נפשית והשמחה מהם והלאה. ברוח זו יש להבין כי מקומו הטבעי של היהודי אצל השכינה, הוא חסר בחוסר נוחות כשהוא חסר את קירבת קונו. לעתים חסר זה מכוסה באמצעים מלאכותיים שונים, כגון: על ידי רדיפת ממון, כבוד וכו', אולם תחליפים אלו אינם יעילים לאורך ימים. גם את דעתו של תינוק המתגעגע לאימו ניתן

להסיח באמצעות צעצועים, ממתקים או תחליפים כיוצא באלו, אולם כולם עשויים להיות יעילים רק לפרקי זמן קצובים. בחלוף הזמן הילד חוזר לעצבונות ולגעגועיו. כך בדיוק עלולה להיות תמונת מצבו של היהודי.

אחד מן הטעמים לשמחה המיוחדת של חג הסוכות מועלה בדברי ה"שפת אמת" (תרי"ם בדיה בענין לולב). הכתוב מציין (ויקרא כג. מ): "ולקחתם לכם... פרי עץ הדר, כפות תמרים... ושמחתם לפני ה' אלוהיכם". מפסוק זה משתמע שנטילת ארבעת המינים הינה אמצעי להתעוררות השמחה הפנימית. וכל כך למה? מסביר ה"שפת אמת" על פי המדרש (ויקרא רבה ל. יב) המוצא בארבעת המינים רמזים לכל סוגי הנפשות שבישראל; אלו המשובחים ביותר שיש בהם גם טעם וגם ריח, וגם אלו הפחותים מהם בדרגותיהם השונות. בכך ביקשו חז"ל לרמוז כי שורשי השמחה נובעים מהעובדה כי בחג זה כל אחד מישראל מוצא את מקומו הרוחני הייחודי.

בעיית כל הבעיות הינה שהאדם אינו מכיר את עצמו ואת מקומו. גם אם יש לו שפע כלכלי, משפחה בריאה וכל טוב שבעולם, לא תמיד הוא שרוי בשמחה. שאל את פיו ויאמר שאכן מאומה לא חסר לו, ואף על פי כן אינו שבע רצון. כל חמדות תבל אינם אלא קניינים חיצוניים, וזה לא הוא. ומה בצע בכל אלו, אם "היעקר חסר מן הספר"?!⁸⁸

השמחה תלויה בשאלה הגדולה האם האדם מוצא וממחה את עצמו. אם פלוני מנסה להעפיל אל מעבר להשגותיו, ומסתכן בכשלונות העלולים לגרום למשברים, פשיטא שהסיפוק והשמחה ממנו והלאה. באותה מידה אם אדם אינו מנצל את הפוטנציאל הגלום בקירבו, הוא חסר בחוסר נחת ושביעות רצון מעצמו ושלווות נטרדת. גם נטינות של חיקוי חיצוני של הולדת לרוב אינם עולים יפה, והאכזבות מובילות לפיזור נפש ולעצב.

כדי להגיע לשמחה ולשלווה נפש פנימית אדם זקוק להכיר את מקומו ומעמדו, ולזאת זוכים ישראל להגיע במועד הסוכות. ארבעת המינים הניטלים בסוכות, שכאמור מכוונים כנגד כל סוגי נפשות ישראל, מסייעים לכל אחד למצוא את מקומו הייחודי, את עצמיותו, ואז שמחתו הינה שלימה. על כך

34 רומז הכתוב באומרו אודות ארבעת המינים: "ולקחתם לכם", דהיינו שכן לוקח האדם את עצמו, ועובדה זו נוסכת בו אושר ושמחה. כדברי ה"שפת אמת":

בענין לולב ומנוני, דאיתא במדרש נגד חילוקי בני ישראל, שיש בהם טעם וריח וכו', היינו שיכול כל אחד למצוא את שלו בזה החג. דכתיב: "ולקחתם לכם וכו'..." ולכן הוא זמן שמחה, כי כל השמחה כשאדם בא לשורשו ולמקומו.

35 מקובלנו שלכל אדם נגזר משמים תפקיד ייחודי בלעדי, המותאם רק לו. בהתאם לשורש נשמתו. מימות עולם ועד סוף כל הדורות אין שני בני אדם שלהם תפקידים זהים. לפלוני הוענקו ממרום כשרונות שכליים ולכן תפקידו לעשות חיל בתורה. אלמוני התברך בממון, ועל כן הוא ימצא את עצמו דוקא בעשיית צדקה וחסד. גם חסידים יש מי שגומל בגופו. יש הגומל בממונו, ויש מי שמרבה להיטיב בעצה טובה ובהכוונה נכונה. גם בלימוד התורה יש שמוצא טעם בהשתקעות בסוגיא סבוכה, יש מי שדוקא שינון ההלכות הוא המושך אותו, ויש מי שמוצא ענין דוקא באגדות חז"ל. אלו ואלו דרכי אלוקים חיים, ולכל אחד תפקיד נכבד במסגרת עבודת המלך.

36 הבעיה היא שלא כל אחד מודע לתפקידו, ויש מי שחש שגם מה שהוא יוכל, אינו מוציא לפועל. על כך מבקשים אנו מהבורא: "זוהן חלקנו בתורתך". לאמור שהקב"ה יסייע בידינו לחשוף את חלקנו הייחודי בתורה ובקדושה, ולהוציאנו לאור בצורה הנכונה והמירבית. אין הקב"ה בא בטוניה עם בריותיו, ואינו דורש ממי שהוא חסר כשרונות להגיע להישגים בתורה כפי שהוא טובע מהכשרוני. באותה מידה הוא אינו דן את העני על שלא נתן צדקה. אולם הקב"ה דורש מכל אדם שיהיה את מה שהוא צריך ויכול להיות.

37 לפיכך אין צורך לקנא באף אחד ואין שום תועלת בחיקוי של הולדת. חובתנו להוציא לפועל את פוטנציאל הקדושה שהקב"ה הועיד לכל אחד מאיתנו, כך נישא חן וחסד בעיניו, וכך נתמלא בשמחת אמת.

38 מקומו של היהודי בקירבת הבורא, אלא שחטאו עלולים להרחיקו משולחן אביו שבשמים, ואז הוא נע ונד בעולמו של הקב"ה, חסר סיפוק ונטול שמחה פנימית. אפשר שהוא עצמו אינו מודע למתחולל בפנימיות נפשו, אולם זוהי האמת העמוקה הבוקעת מתוכה. אכן לאחר טהרת יום הכיפורים, מתאפשר לבן לשוב לקירבת האב, וכמין סמל לענין זה הוא הכניסה לסוכה, שהיא על כנפי השכינה.

ובאמת כל ישראל, בני אברהם, יצחק ויעקב, יש להם תשוקה לאביהם שבשמים, אלא העוונות מטמטמים ליבו של אדם ונשארה האהבה מוסתרת בעומק הלב לבד. אך אחר ראש השנה ויום הכיפורים, שנטהרו ליבם של ישראל בהכרח, אלא שלזה הרבה ולזה מעט, ובכל איש ישראל נתעוררה התשוקה, על כן אז הזמן לסוכות, וזהו: "בצילו חמדתי וישבתי".

42

Simcha

Man was created in order to know Hashem. For that achievement it is well worth enduring all the toil of this world. When Abraham speaks about toil, the Talmud explains that this refers to the effort it takes to fulfill the Divine will (Iyov 5:7). We dare not forget our mission here on this earth. Why should we wait until we reach the end of the road, and realize when that we took the wrong exit? Instead, let us stop right now and determine where we are heading. Are we nourishing our souls? Do we seek to elevate ourselves above and beyond the material world? No one can deny that the average person's life is replete with stressful events. But even if the journey is difficult, our path should be singing as we advance down our unique path in the service, like a person enduring a difficult journey to the wedding of a dear friend. (Reb Itzele Peterburger) The more one anticipates the joy of the end result, the more one enjoys the means of getting there. Happiness in this world is not about reaching the peak of the mountain; it is the exhilarating experience of climbing towards the peak.

41

אכן בסוכות היהודי זוכה להתכנס בצל הקודש תחת כנפי השכינה, ומשעה זו הוא טובל באושר עמוק ומתמלא בשמחה. זוהי השמחה האמיתית של "ישמח ישראל בעושיו, בני ציון יגילו במלכם". זהו עומק המושג האמור לעיל שכשמגיעים למצב של "לפני ה' אלוהיכם", שואבים מכך שמחה וגיל אין קץ. צא ולמד את דבריו הנשגבים של ה"שפת אמת" שכתב בענין זה (תרמיג בדיה ימי הסוכות):

ימי הסוכות, שנקרא "זמן שמחתנו", כי הש"ת זיכה אותנו לישב בצילו, והיא מעין בחינת הגן עדן, דכתיב (בראשית ב, ח): "וישם שם וכו' האדם", ועיקר הבריאה היתה להיות האדם שם, ושם היה השמחה כמו שאומרים: "כשמחך יצריך בגן עדן מקדם... והש"ת הכניסנו לדירה זו שחל עליה שם שמים... והשמחה במעונו, לכן דירה זו מביאה השמחה.

הכרה נפלאה זו בכוחה למלא את הלב היהודי בשמחה העשויה לזון אותו לאורך ימים. לאורך גיטא, אם האדם אכן זוכה לטעום מטעמה של שמחת אמת זו, מאומה כבר לא חסר לו ואפילו לא מעניין אותו. וכי מה הם כל חמודות תבל, לעומת האושר הרב של הדביקות בשכינה?

הגרי"ח שמואלביץ ז"ל היה מתאר בדרך משל, אם שחזרה ממסע ארוך ברחבי תבל. מדרך הטבע היא מליאת רשמים וחוויות מהמקומות הנפלאים שביקרה בהם, מהמראות הנהדרים שראתה ומהחוויות שחוותה. אולם אילו יכולנו לדובב את פי התינוק היה לבטח אומר שכל הפרטים "הזוטרים" הללו, בעיניו אינם ולא כלום. מה לו היכן ביקרה אמו, עבורו הספיק שהיה נתון בחיק אמו, והשאר אינו מעניין אותו ולא כלום. הוא כל כך שבע מקירבת אמו עד שהוא המאושר בתבל. באותה מידה גם היהודי עשוי להיות כל כך מדושן עונג מקירבת השכינה, עד ששאר מנעמי עולם ייחשבו בעיניו תפלים וחסרי משמעות ולא יתפשו שום מקום בתודעתו.

43

We don't want to imitate that foolish driver. Imagine traveling all the way through the voyage of life, only to discover, when standing before Hashem, that we got distracted by the details of the journey. We traveled on alternate routes and forgot about the goods we were supposed to transport. The package we have to deliver is a refined, spiritual individual, laden with mitzvos. The more refined we become the easier it is for holiness to radiate through our bodies. That is the road to true happiness, for the worst agony a soul can endure is the knowledge that it could have achieved spiritual greatness ... and failed. (Rabbeinu Yona, Avos)

45 הלכה והלכות - הלכות
בשו"ע מובא להלכה דברי הירושלמי בסוכה, שצריך הסכך להיות באופן שהיו כוכבים נראים מתוכה, הלשון "נראים מתוכה" ז"ל, והכוונה י"ל עפ"י מה דמבאר בספ"ק (ע"י ז"ק לטובת ונשפ"א פ' נמדנה) כוכ"ב הוא צירוף כ"ו כ"ב, כ"ו זה שם הוי"ה, כ"ב זה כ"ב אפסון לאורייתא, ויש שומץ שלישי לאלו השנים, והיא הנשמה של איש ישראל, כ"ל חו"ל (וה"ק משפטים קכד). קוב"ה אורייתא וישראל כולו חד הוא, וזה נכלל בכוונת קוה, שע"י שהאדם יודע שהוא חלק חלקי ממעל ממילא יש לו קווי, וזה כוכבים נראים מתוכה.

44

Jacob's Ladder

What is a sukkah? The essence of a sukkah is the schach with which we cover it. And what is schach? Nothing more than leaves, branches, or palm fronds, the most readily found material in the world. Yet these leaves become sanctified through their use in the sukkah. They are now elevated to a higher level and must be treated with the respect due them. It is forbidden, for example, to tread on them after the holiday; instead, we save them for use in baking matzot on erev Pesah.

The message of the sukkah is clear. Hashem is telling us, "Use everything I give you to serve Me." Wealth is for increased service of Hashem through supporting Torah and giving charity. Our minds are to be used for Torah; our strength, for studying harder and doing mitzvot. Whatever we do must be done in the most elevated way possible. We have to transform and raise the physical into the spiritual realm.

"The Name of Heaven rests on the sukkah." The Torah is saying to us, "Look what you can do. With a few leaves and branches, you can make a mini-sanctuary, an abode for the Divine Presence. All it takes is a few leaves." Know your potential as a Jew. The sukkah teaches us what our whole approach to life must be.

46

העולם עומד עליהם, וי"ל אותו הרעיון בנוגע לזה שכל א' מישראל הוא כמו כוכב, כי אף שאין האדם מכיר תשיבותו, הרי צריך לדעת ולהאמין כי נשמתו היא גדולה מאוד, ואורה רב מאוד, וצריך להאמין בזה שיש לו התקשרות עם ה' ותורתו המרומזת נמלט כוכב כנ"ל, וכשישבים בסוכה יכולין לבוא להאמין בעצמנו, שיראה את הכוכבים שיש בחוכו, היינו שמחה "מתוכו" של האדם בישראל עצמו.